

Arkivsaknr:	2022/713
Arkivkode:	L12
Saksbehandler:	Hedvig Pedersen Holm

Saksgang

Plan og eiendomsutvalget
Kommunestyret

Møtedato

07.02.2023
09.03.2023

Detaljreguleringsplan for Gildeskål kirkested. 2. gangs behandling og vedtak av plan

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 vedtas reguleringsplan for Gildeskål kirkested, planID 201702 med plankart sist revidert 23.01.23, planbestemmelser datert 23.01.23 og planbeskrivelse datert 23.01.23.
2. Det foreligger innsigelse fra Nordland fylkeskommune til område N/T (næring/tjenesteyting). Dersom innsigelsen ikke trekkes før kommunestyrets behandling, vedtas planen for øvrig og den delen av planen som innsigelsen omfatter sendes Kommunal- og distriktsdepartementet til endelig avgjørelse.
3. Reguleringsplan for Gildeskål kirkested, planID 199305, vedtatt 05.10.1993 oppheves.
4. Kommunestyrets endelige vedtak om reguleringsplan kan påklages, jf. Plan- og bygningslovens § 1-9.

Behandling i Plan og eiendomsutvalget - 07.02.2023:

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Walter Pedersen

Plan og eiendomsutvalgets innstilling:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 vedtas reguleringsplan for Gildeskål kirkested, planID 201702 med plankart sist revidert 23.01.23, planbestemmelser datert 23.01.23 og planbeskrivelse datert 23.01.23.
2. Det foreligger innsigelse fra Nordland fylkeskommune til område N/T (næring/tjenesteyting). Dersom innsigelsen ikke trekkes før kommunestyrets behandling, vedtas planen for øvrig og den delen av planen som innsigelsen omfatter sendes Kommunal- og distriktsdepartementet til endelig avgjørelse.
3. Reguleringsplan for Gildeskål kirkested, planID 199305, vedtatt 05.10.1993 oppheves.
4. Kommunestyrets endelige vedtak om reguleringsplan kan påklages, jf. Plan- og bygningslovens § 1-9.

Behandling i Kommunestyret - 09.03.2023:

Plan og eiendomsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret vedtak:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 vedtas reguleringsplan for Gildeskål kirkested, planID 201702 med plankart sist revidert 23.01.23, planbestemmelser datert 23.01.23 og planbeskrivelse datert 23.01.23.
2. Det foreligger innsigelse fra Nordland fylkeskommune til område N/T (næring/tjenesteyting). Dersom innsigelsen ikke trekkes før kommunestyrets behandling, vedtas planen for øvrig og den delen av planen som innsigelsen omfatter sendes Kommunal- og distriktsdepartementet til endelig avgjørelse.
3. Reguleringsplan for Gildeskål kirkested, planID 199305, vedtatt 05.10.1993 oppheves.
4. Kommunestyrets endelige vedtak om reguleringsplan kan påklages, jf. Plan- og bygningslovens § 1-9.

Vedlegg

- 1 Plankart
- 2 Planbestemmelser datert 23.01.23
- 3 Planbeskrivelse, datert 23.01.23
- 4 Konsekvensvurdering landskapsbilde og kulturmiljø
- 5 Alternativstudie for Gildeskål kirkested
- 6 ROS-analyse
- 7 Innkomne merknader til planoppstart

- 8 Uttalelse med innsigelse - Høring og offentlig ettersyn - detaljregulering for Gildeskål kirkested - Gildeskål kommune.pdf
- 9 Innsigelse - Detaljregulering Gildeskål kirkested - Gildeskål kommune.pdf
- 10 Gildeskål kirkested - Riksantikvarens uttalelse offentlig ettersyn og høring av forslag til detaljregulering - anmodning om innsigelse.pdf
- 11 Uttalelse Detaljreguleringsplan Gildeskål Kirkested Plan-ID 201702 Gildeskål.pdf
- 12 Gildeskål pg - Bemerkninger ved offentlig ettersyn - Detaljreguleringsplan for Gildeskål kirkested
- 13 Innspill Gildeskål Kirkested reg plan.pdf
- 14 NVEs generelle tilbakemelding - Detaljregulering for Gildeskål kirkested
- 15 Merknader reguleringsplan kirkested 221012 212908.pdf

Bakgrunn for saken:

Plan og eiendomsutvalget vedtok i møte 15.09.22 å legge detaljreguleringsplan for Gildeskål kirkested ut til offentlig ettersyn. Høringsfristen var satt til 11.11.22 (utvidet frist for Nordland fylkeskommune til 17.01.23). Det er kommet 6 uttalelser til planen. Fra Nordland fylkeskommune er det gitt innsigelse til deler av planforslaget. Innsigelsen er fattet etter vedtak i Fylkesrådet 14.01.23.

Siden innsigelsen knytter seg til en klart avgrenset del av planen (område N/T – næring- og tjenesteyting), kan kommunestyret likevel vedta at de øvrige delene av reguleringsplanen skal ha rettsvirkning jf. plan- og bygningsloven § 12-13.

Dersom innsigelsen ikke tas til følge eller trekkes, blir saken oversendt Kommunal- og distriktsdepartementet, som avgjør om innsigelsen skal tas til følge. Før saker oversendes departementet skal det gjennomføres meklingsmøte i regi av Statsforvalteren.

Det vises for øvrig til oppsummering av uttalelser og kommunedirektørens vurderinger nedenfor.

Formålet med planen

Formålet med revidert reguleringsplan er å ta vare på, og utvikle Gildeskål kirkested på en måte som ivaretar stedets kulturminner/kulturmiljø og natur- og kulturlandskap.

Det er behov for en ny, trygg adkomst fra fv. 838 og ny parkering til Gildeskål kirkested. Det må ryddes opp i dagens situasjon med trafikkfarlig avkjørsel fra fylkesvegen og parkering midt i kjerneområdet mellom kirkene; noe som til tider skaper kaotiske tilstander i forbindelse med høytider og arrangementer i kirka.

Med ny adkomstvei og parkering er det kommunens ønske å frigjøre arealene rundt kirkene til allmenn ferdsel, opphold og opplevelse og samtidig ivareta stedets store kultur- og landskapsverdier.

Gildeskål kirkested er et område som er svært rikt på kulturhistorie, og skiller seg ut som et område med stort potensiale for utvikling til et fyrtårn for reiselivet i kommunen. Et fyrtårn for reiselivet, såkalt «Reason To Go», ses som hovedmotivet for en reise. Planen legger til rette for utvikling av Gildeskål kirkested som et fortsatt levende kirkested, et helhetlig

reiselivsprodukt; turist- og pilegrimsattraksjon samt arena for formidling av kultur og historie; herunder realisering av nytt museumsbygg og hotell (kombinert bygg).

Utvikling av et helhetlig reiselivsprodukt i tilknytning til kirkestedet vil styrke næringen, og blir et viktig bidrag i å etablere Gildeskål som en attraktiv reiselivsdestinasjon.

Nordlandsmuseet har siden 2004 hatt ansvar for den kulturhistoriske formidlingen ved Gildeskål kirkested. I forbindelse med Gildeskål kommune sin målsetting om å utvikle kirkestedet til en foretrukket opplevelsesarena og møteplass, har Nordlandsmuseet satt i gang et utviklingsprosjekt for ny museumsdrift på kirkestedet.

En forutsetning er at utvikling av stedet ikke går på bekostning av de verdiene som gjør stedet unikt og som danner grunnlaget for at dette kan bli en attraktiv destinasjon. For å ivareta områdets verdier er det, etter kommunens syn, viktig at kirkestedet får økt oppmerksomhet gjennom informasjon, historiefortelling, bruk og forvaltning av kulturmiljø- og landskap.

Det er mange aktører som har interesser i området, og på nasjonalt og regionalt nivå er det også motstridende interesser, som gjør at planprosessen har tatt lang tid. Det er særlig forhold knyttet til ny adkomst og parkering som har vært en utfordring, samt plassering av bygg for museum og hotell.

Arbeidet med revisjon av reguleringsplan for Gildeskål kirkested startet allerede i 2017 og forslag til ny plan var første gang oppe til behandling i Plan og eiendomsutvalget 21.04.2020 (1. gangs behandling). Under høringen fikk kommunen innsigelse fra Statsforvalteren på plassering av adkomst, parkeringsplass og nytt bygg.

Siden den gang har det vært jobbet med revidert forslag, og det har vært flere møter med regionale og nasjonale myndigheter for å finne en løsning som er akseptabel og som også Gildeskål kommune mener er mulig å realisere.

Det har ikke lyktes å komme til enighet med kulturminnemyndighetene, og det foreligger en innsigelse til deler av planen fra Nordland fylkeskommune. Innsigelsen gjelder forslag til plassering av nytt museums- og hotellbygg (område benevnt N/T på plankartet).

Fra kommunen sin side er det vanskelig å planlegge for en løsning som vurderes som vanskelig å realisere, og det foreslås derfor at planen vedtas og at innsigelsen avgjøres gjennom mekling hos Statsforvalteren i forkant av kommunestyrets behandling. Dersom mekling ikke fører frem, sendes saken til Kommunal- og distriktsdepartementet til endelig avgjørelse.

Saksopplysninger/historikk

I 2019 ble det levert en rapport fra et forprosjekt for kirkestedet. Prosjektgruppa anbefalte at kommunen på bakgrunn av prosjektrapporten skulle sette i gang et femårig hovedprosjekt med tanke på å utvikle kirkestedet i et Fyrtårnprosjekt. Begrunnelsen er Gildeskål kirkesteds unike kulturhistoriske ressurser og de mulighetene for videre utvikling som er identifisert.

Kommunen ansatte i 2020 prosjektleder i et 5-årig prosjekt for utvikling av kirkestedet til et fyrtårn for reiselivet. Målsettingen for hovedprosjektet, vedtatt av Kommunestyret 26.06.2019 var som følger: *Gildeskål kirkested med sine unike kulturhistoriske ressurser i et særegent landskap skal utvikles til et fyrtårn for reiselivet i kommunen, en «Reason to go».*

Prosjektet skal gi grunnlag for økt verdiskaping i kommunens reiselivsbedrifter og skal knyttes sammen med arbeid for bolyst og folkehelse. Kirkestedet har en verdi for utvikling av

reiselivet, samtidig som historiefortellingen i tilknytning til prosjektet vil være verdifull også for innbyggerne.

Reguleringsplanprosessen:

- Oppstart av revisjon av reguleringsplan ble annonsert 08.02.2017 med frist til å komme med innspill 11.03.2017. Planområdet ble i 2019 utvidet noe i sør. Innspillene ligger som vedlegg til saken. I forbindelse med oppstart av planarbeidet ble det etablert en arbeidsgruppe med representanter fra Nordlandsmuseet, Gildeskål kirkelige fellesråd, beboere på Gildeskål prestegård, Gildeskål kommune og BOARCH arkitekter a.s som plankonsulent.
- Første utkast til plan var oppe til 1. gangs behandling i plan og eiendomsutvalget den 21.04.20 og lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 29.04.20 – 12.06.20. Adkomst, parkering og nybygg var i planen foreslått i området nord for kirkestedet.
- Vi fikk uttalelse med innsigelse fra Statsforvalteren i Nordland den 02.09.20. Begrunnelsen for innsigelsen var hensynet til naturtypen hagemark og jordvern ved alternativet i nord. På grunn av innsigelsen var det behov for å se nærmere på alternativ adkomst fra sør med tilhørende parkeringsplass og lokalisering av nytt museumsbygg/hotell.
- Det ble gjennomført befaring med Nordland fylkeskommune (NFK kulturminneavdelingen) 21.05.21 for å se på alternativ adkomst fra sør. NFK ga uttrykk for at de var skeptisk til dette alternativet på grunn av hensynet til kulturminner og kulturmiljø. De anbefalte at partene måtte komme sammen for å drøfte saken.
- Henning Larsen AS ble engasjert høsten 2021 for å utarbeide nytt planforslag og for å bistå i dialogen med regionale og nasjonale myndigheter.
- Mens adkomst og bygging i nord er problematisk i forhold til hagemark og jordvern, er adkomst fra sør og bygging som foreslått i revidert plan problematisk i forhold til kulturminner og kulturmiljø. Det er derfor jobbet med ulike alternativer i sør for å finne en løsning som både ivaretar kulturminner og kulturmiljø, men som samtidig er i tråd med kommunens målsetting om å skape et attraktivt reisemål for opplevelse og opphold.
- Det har vært flere drøftingsmøter mellom Gildeskål kommune og Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren og Riksantikvaren. Andre aktører som har vært med på drøftingsmøte er Nordlandsmuseet, Opplysningsvesenets fond og representanter fra Den norske kirke. Kommunen har imøtekommet krav fra NFK og Riksantikvaren om konsekvensutredning og visualisering av de ulike alternativenes virkninger på kulturmiljø og landskap.
- Sommeren 2022 har det også vært arkeologiske undersøkelser i utvalgte områder. Resultat: Det er ikke registrert nye kulturminner i området.
- 1. gangs behandling var i Plan- og eiendomsutvalget 15.09.22.
- Høring og offentlig ettersyn av planforslag i perioden 20.09.22 – 11.11.22
- Det har vært møter med Nordland fylkeskommune både på administrativt og politisk nivå i høringsperioden, men det har ikke vært mulig å finne en omforent løsning.
- Uttalelse med innsigelse fra Nordland fylkeskommune datert 17.01.23.

Planforslaget

Forslagsstiller til planarbeidet er Gildeskål kommune. Plankonsulent er Henning Larsen AS Planforslaget som foreligger til behandling består av:

- Plankart i målestokk 1:1500, datert 23.01.23
- Reguleringsbestemmelser datert 23.01.23

- Planbeskrivelse datert 23.01.23
- Konsekvensutredning av planens virkning på kulturmiljø og landskap

I planprosessen er det vurdert ulike alternativer for adkomst, parkering og lokalisering av nytt museumsbygg/hotell. I forslag til plan har Gildeskål kommune valgt å gå videre med alternativ 2; et kompakt anlegg som vi mener gir de beste forutsetninger for å videreutvikle området til en attraksjon i reiselivssammenheng og som møteplass for lokalbefolkningen. Dette alternativet vurderes som realiserbart med tanke på investering, drift og vedlikehold. Se vurderingene nedenfor.

Eierforhold

Planområdet omfatter hele og deler av følgende bnr. innen gnr. 26:

Bnr.	Eier	Adresse
1	Opplysningsvesenets Fond	Postboks 535, 0105 Oslo
20	Erlend Arild Hansten	Asphaugen 23, 8140 Inndyr
21	Petter Kjærnes	Vei 38060 14, 8140 Inndyr
22	Arne Sklett Larsen	Vei 38060 20, 8040 Inndyr
23	Alfred Salmar Nilsen	Klokkergården 1, 8140 Inndyr
24	Mette Kristoffersen	Vei 38060 7, 8040 Inndyr
25	Antonsen Eiendom AS	8140 Inndyr
26	Antonsen Eiendom AS	8140 Inndyr
27	Kjell Ronald Norum	Breihaugen 22, 8140 Inndyr
28	Svein Solberg	Inndyrveien 120, 8140 Inndyr
29	Roald Sivertsen	Øvre Rønningen 25, 3740 Skien
30	Opplysningsvesenets Fond	Pb 535 Sentrum 0105, Oslo
32	Kjell Jørgen Andreassen	Åsveien 3, 8140 Inndyr
39	Gildeskål kommune	Postboks 54, 8138 Inndyr
40	Opplysningsvesenets Fond	Postboks 535, 0105 Oslo
42	Tove Julie Kjellså	
54	Berith Johanna Antonsen og Gisle Kofoed	Vei 38068 4, 8140 Inndyr
55	Berith Johanna Antonsen og Gisle Kofoed	Vei 38068 4, 8140 Inndyr
56	Berith Johanna Antonsen og Gisle Kofoed	Vei 38068 4, 8140 Inndyr
58	Gildeskål Sokn	8140 Inndyr
59	Gildeskål Sokn	8140 Inndyr

Forhold til overordnede planer

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032

I samfunnsdelen er det fem fokusområder med tilhørende mål og strategier.

I fokusområde «Robuste tettsteder» er det en målsetting å ha gode kultur- og fritidstilbud for alle innbyggere. Utvikling av pilegrimsleden, Gildeskål kirkested og andre kulturmøteplasser, samt informere og inkludere lokalbefolkningen i Gildeskål i kirkestedprosjektet er strategier for å nå målet.

I fokusområde «Et allsidig næringsliv» er det en målsetting om at kommunen skal ha en tydeligere identitet, profilering og merkevarebygging for verdiskapning; spesielt innenfor reiselivsnæringen. Å utvikle Gildeskål kirkested til et fyrtårn for reiselivet, en «Reason to be» er en strategi for å nå dette målet.

Reguleringsplanen er i tråd med mål og strategier i samfunnsplanen.

Fylkesplan for Nordland 2013-2025

Det er 3 målområder i fylkesplanen og det er innenfor alle målområdene lagt vekt på å ta i bruk kommunens kultur og kulturarv som ressurs for å skape møteplasser, identitet, tilhørighet, aktivitet og næringsutvikling.

Målområde 1 Livskvalitet

Her er følgende strategi: Stimulere til aktiv bruk og formidling av natur, kulturarv, kunst og kultur: Alle innbyggere i Nordland skal ha muligheten til en meningsfylt og aktiv fritid med et variert kulturliv. Kultur skaper identitet og tilhørighet i et lokalsamfunn, og gir grunnlag for økt trivsel, bolyst og inkludering av ulike grupper i fellesskapet. Kunst, kultur og idrettstilbud er viktige elementer i livskraftige steder. Gode møteplasser er grunnleggende for utvikling av sosiale relasjoner og trivsel.

Målområde 2 Livskraftige lokalsamfunn og regioner

Her er følgende strategier:

- Skape gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett i alle regioner.
- Satse på utvikling av byer og tettsteder med grunnlag i stedenes egenart

Et attraktivt Nordland må være attraktivt både for innbyggerne, næringslivet og tilreisende. Ved å spille på hver enkelt kommunes og regions fortrinn, og samarbeide om den regionale utviklingen, vil Nordland bli et attraktivt fylke. Stedsutvikling som tar i bruk kultur og kulturarv som ressurs, vil kunne styrke den enkeltes opplevelse av identitet og lokal tilhørighet. Funksjonelle lokalsamfunn og regioner krever gode møteplasser og arenaer for kulturproduksjon, deltakelse og opplevelser, idrett og friluftsliv.

Målområde 3 Verdiskaping og kompetanse

Her er følgende strategi: Ta i bruk Nordlands mangfoldige kultur, kulturmiljø og naturressurser som potensial for verdiskaping. Utviklingen skal basere seg på en bærekraftig forvaltning med langsiktig vekst i de kultur- og naturbaserte næringene

Det vises også til fylkesplanens arealpolitiske retningslinjer som har følgende strategi (8.3): Ressursgrunnlaget i Nordland skal benyttes og forvaltes med god balanse mellom bruk og vern, slik at natur- og kulturmiljø, kulturminner, landskapskvaliteter og fornybare ressurser ivaretas for framtidige generasjoner.

Kulturminner og -miljø av stor lokal, regional eller nasjonal verdi skal sikres gjennom den kommunale planleggingen som en ressurs og grunnlag for kunnskapsutvikling, næringsutvikling, opplevelse av historisk kontinuitet, stedsidentitet og aktiv bruk.

Ut fra dette vurderer Gildeskål kommune reguleringsplanen å være i tråd med mål og strategier i Fylkesplan for Nordland.

Alternativer som er vurdert

Det ble høsten 2021 og våren 2022 gjennomført dialogmøter med Statsforvalteren, Nordland fylkeskommune og Riksantikvaren for å prøve å komme frem til en løsning som alle parter kan enes om. Nordland fylkeskommune og Riksantikvaren er kritisk til tiltak nær det verdifulle kirke- og kulturmiljøet og har bedt kommunen vurdere flere alternativer der konsekvenser for kulturmiljøet utredes, og de ønsker flere alternativer på høring. Det er gjort en vurdering av ulike alternativer og det er utarbeidet en konsekvensutredning i tråd med krav fra Nordland fylkeskommune.

Alternativer som er vurdert:

- Alternativ 1: Kompakt anlegg med adkomstvei i slak bue mot sjøen. Parkering bak kirka og ved fylkesvegen.
- Alternativ 2: Kompakt anlegg med kortere adkomstvei over Korsvollen. Parkering bak kirka og ved fylkesvegen.
- Alternativ 3: Nytt bygg ved Korsvollen med adkomstvei i bue slak bue mot sjøen. Parkering bak kirka, ved nytt bygg og ved fylkesvegen.
- Alternativ 4: Nytt bygg ved Korsvollen med kortere adkomstvei over Korsvollen. Parkering bak kirka, ved nytt bygg og ved fylkesvegen.

For nærmere beskrivelse, illustrasjoner/visualisering og vurdering av de ulike alternativene for adkomst, parkering og plassering av museums- og hotellbygg vises det til følgende vedlegg:

- Alternativstudie for Gildeskål kirkested
- Konsekvensvurdering av virkninger for landskap og kulturmiljø

I forbindelse med 1. gangs behandling av planen og offentlig ettersyn valgte kommunen å gå videre med alternativ 2. Nordland fylkeskommune har i sin uttalelse skrevet at de kan akseptere plassering av nytt bygg ved Korsvollen jf. alternativene 3 og 4.

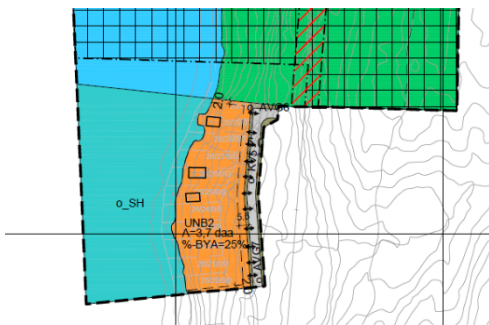
Det er likevel alternativ 2 som legges frem til 2. gangs behandling. Det vises til samlet vurdering nedenfor.

Gjeldende reguleringsplan og foreslåtte endringer

Gjeldende reguleringsplan for området ble vedtatt 05.10.1993.

Endringer i reguleringsplanen

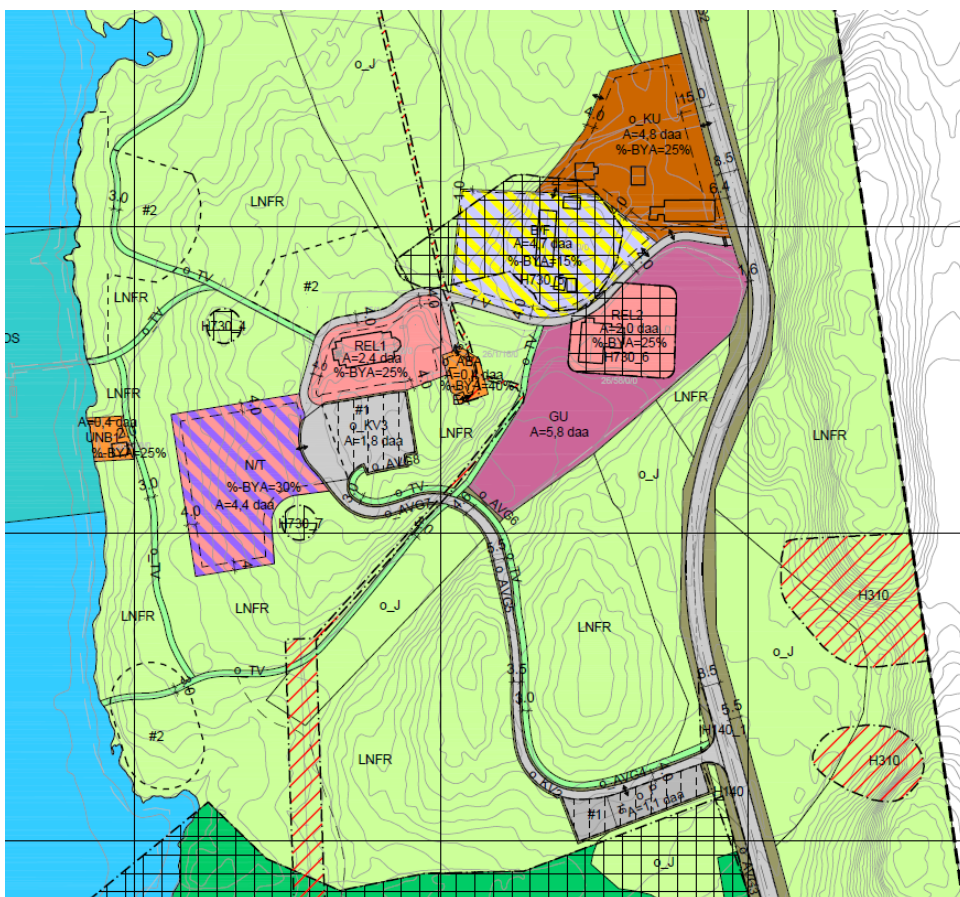
Endringer fra gjeldende plan er utvidelse av planområde med sjøareal utenfor naustområde sør i planen. Sjøareal er avsatt til småbåthavn/utlegging av flytebrygger utenfor naustgruppen.

I sjøen utenfor kirkestedet er det avsatt et område til havn og småbåthavn. Småbåthavnen er felles for kirkestedet og eier av område BUN-1. Område for havn omfatter kai med flytebrygge og tilliggende sjøareal. BUN-1 er område for naust og for museumsfunksjoner.

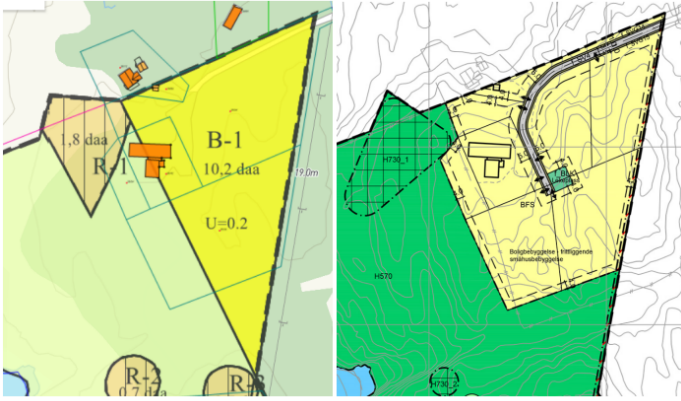

Eksisterende plan

Forslag til ny plan

Nord i planområdet legges det til rette for boligbygging med tilhørende parkering. Lekeplassen er felles for boligene.

Innspill til planarbeidet

En oppsummering av innspill til planarbeidet i forbindelse med oppstart i 2017, samt kommunedirektørens vurdering, ligger som vedlegg til saksfremlegget.

Uttalelser til planen

I forbindelse med offentlig ettersyn høsten 2022 er det kommet 6 uttalelser til planforslaget. Nedenfor er en oppsummering av uttalelsene, som i sin helhet ligger som vedlegg til saksfremlegget.

Norges vassdrags- og energidirektorat

Som planmyndighet har kommunen ansvar for å se til at NVE sine saksområder blir vurdert og ivaretatt i planforslaget. Det vises til NVEs kartbaserte veileder for reguleringsplan. Kommunen må vurdere om planen ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser, jf. NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging. Det vises også til NVEs internettside for planlegging.

Kommunen har ansvar for at det blir tatt nødvendig hensyn til flom- og skredfare, overvann, vassdrag og energianlegg i arealplaner.

Kommunedirektørens vurdering: Uttalelsen er generell og tas til orientering.

Gildeskål Kystlag

Gildeskål Kystlag er gjort kjent med at det planlegges et åttringnaust for åttringen Gutten i reguleringsplan for Gildeskål kirkested, noe som er gledelig. Det vises til kontakt med folk fra kirken og kommunen gjennom flere år og til brev med spesifikasjoner sendt 06.07. og 07.07.22. Etter egenbefaring vil arbeidsgruppen foreslå at naustet plasseres ca. 25 meter sør for eksisterende naust, da dette området er forholdsvis flatt.

Kommunedirektørens vurdering

Det er ikke planlagt for åttringnaust i planen. Dette ble vurdert i tidlig planfase, men i planen er det ikke regulert inn et naust i henhold til den størrelsen som kreves jf. spesifikasjoner. Det er regulert inn to naustområder, der det i UNB 1 nedenfor kirkestedet er gitt tillatelse til ett nytt naust. Dette skal primært dekke museets behov og skal tilpasses landskapet og eksisterende naust.

Opplysningsvesenets Fond

Opplysningsvesenets fond (OVF) har tidligere kommentert at skissert beliggenhet for museum/hotellbygg er vel nærme historisk kirkested og sjø. I alternativstudien mener vi det

er mye positivt ved alternativ 3. Vi ser imidlertid også ulempene ved denne plasseringen av nybygget, først og fremst i form av enda mer overflateparkering enn ved de andre alternativene.

Synergieffekt/sambruk mellom nybygg og hovedkirke blir også mindre naturlig, men har en tenkt nøye gjennom hvor mye sambruk/synergi det faktisk vil bli ved nybyggplassering som vist i utkast til plankart? Vi hører gjerne litt mer rundt dette, men etter gjennomgang av alternativstudien har vi ikke vesentlige innvendinger mot plankartet slik det foreligger.

En arkitektkonkurranse bør kunne resultere i et nybygg som innpasser seg godt i landskap og bygd kontekst, innenfor de rammene plankart og bestemmelser gir.

Som grunneier ved alle nye tiltak må OVF avstå areal til museum/hotellbygg og ny vei og parkering. Det fremstår alt i alt som mye nytt parkeringsareal i utkastet til plankart. Dette er sikkert grundig vurdert allerede, men vi tillater oss likevel å stille spørsmål ved total parkeringskapasitet fordelt på KV3 og P, altså om dette kan reduseres, eller om det evt. kan være hensiktsmessig å flytte noe kapasitet fra KV3 til P, slik at parkering blir et mindre dominerende formål tett på kjernen av det historiske kirkestedet.

Vi er innforstått med at skissert KV3 ligger nedsenket i terrenget og vil få skjermende beplantning rundt. Det kan likevel være estetisk gunstig å minimere parkeringsareal her så mye som mulig.

Kommunedirektørens vurdering:

Alternativ 2 er valgt ut fra en helhetlig vurdering, og er støttet at styringsgruppen for Gildeskål kirkested der også OVF er representert. Parkeringskapasiteten er vurdert, og planlagt parkering vil føre til ordnede forhold i forbindelse med kirkelige og andre arrangement på kirkestedet. En telling som er foretatt viser at det kan være opp mot 100 biler i området når det er konfirmasjon i kirka og opp mot 50 biler når det er 17. mai arrangement.

Parkeringsplassen vil også fungere som felles parkering for kirkestedet og planlagt museums- og hotellbygg. Vi vil samtidig få et grønt og bilfritt område mellom kirkene, noe som vil bli en oppgradering av hele området.

Kirkestedets venner

Det bør settes fokus på de gamle trærne rundt gammelkirka. Dette bør fremkomme i planbeskrivelsen og bestemmelsene til planen. Noen røtter er så store at gravstøtter er skjeve og de sprenger på steinmur med mer. Det bør avklares om det er ønskelig med så store trær på kirkegården inntil kirka. Det bør bevilges penger til prosjekt der fagfolk kan vurdere hva som bør gjøres med trærne.

Kommunedirektørens vurdering:

Forvaltning av den gamle kirkegården er Nordland fylkeskommune sitt ansvar.

Det er, etter innspill fra kulturminnemyndigheten, foreslått følgende bestemmelse til kirkegården ved Gildeskål gamle kirke: *Innenfor området GU skal landskapsbildet og kirkegårdens gamle struktur, stier, trær og gjerder bevares. Trær av nyere dato kan felles og evt. erstattes av nyplantninger dersom dette skjer i medhold av en godkjent helhetsplan for vegetasjon i området. Kirkegården skal forvaltes etter bestemmelsene i kulturminneloven.*

Statsforvalteren i Nordland

- Statsforvalteren er tilfreds med at planforslaget tar hensyn til de truede kulturbetingede naturverdiene på nordsiden av kirkestedet og i strandsonen, samt at

jordvernhensyn nord for kirka er ivaretatt. Innsigelsen fra 02.09.20 er dermed imøtekommet.

- Det bør utformes bestemmelser som sikrer at det berørte matjordlaget ved anleggelse av ny parkering ved fylkesvegen blir tatt vare på for framtidig jordbruksproduksjon.
- Turveier: Omfang/utforming veier og stier bør presiseres. Det bør differensieres hvilke stekninger som skal kunne tilrettelegge med turvei og hvilke som kun skal fremstå som stier. Planen burde identifisere strekninger hvor det ikke er mulig å legge veien på/i eksisterende terreng. Dette spesielt ettersom turveien/stiene er innenfor strandsonen og/eller viktige og truede naturtyper.
- For turveien som er innregulert gjennom Øya/Langholmen landskapsvernområde er det verneforskriften som gjelder. Synliggjøring av eksisterende natursti gjennom verneområdet er uproblematisk, men Statsforvalteren kan ikke akseptere at den aktuelle strekningen avsettes til turvei/sti med åpning for opparbeidelse «med kompakt grus toppdekke», «ensidig fall» og universell utforming.
- Når det gjelder hensynet til andre allmenne interesser tilknyttet strandsonen og øvrige arealer, er det fornuftig at inngrepene i størst mulig grad samlokaliseres og trekkes lengst mulig unna strandlinjen, samtidig som planen medfører minst mulig inngrep i kulturlandskapene ved Korsvollen og Tiendebodækra. Statsforvalteren støtter med bakgrunn i dette det fremmede og foretrukne alternativet.

Kommunedirektørens vurdering:

Tursti gjennom verneområdet i sør er tatt ut av planen og erstattet med stiptet linje som viser eksisterende sti. Det samme gjelder tursti nord i planområdet.

I bestemmelsene til planen fremgår det at det ved etablering av tursti rundt kirkestedet skal tas landskapsmessige hensyn: *Turveier og stier innen feltene o_TV kan opparbeides med kompakt grus toppdekke og legges mest mulig naturlig i terrenget. Traséene på plankartet kan justeres i forhold til detaljert situasjonsplan som følger byggesak.*

Bestemmelsene er etter høring supplert med følgende: *Der det ikke er mulig å opparbeide en tursti med bredde 3 meter uten større naturinngrep, skal bredden reduseres. Dette skal fremgå av situasjonsplan.*

Det er også tatt inn en bestemmelse om sikring av matjordlaget ved etablering av parkering og adkomst ved fylkesvegen.

Nordland fylkeskommune – uttalelse med innsigelse

I beslutningsdokument datert 14.01.2023 har fylkesråd for kultur, klima og miljø besluttet at Nordland fylkeskommune fremmer innsigelse til planforslaget for Gildeskål kirkested.

Fylkeskommunen vurderer at et nytt stort anlegg tett på kulturmiljøet vil påvirke kirkestedet og dets kvaliteter som prosjektet i utgangspunktet skal hegne om, på en negativ måte.

Som kulturmiljømyndighet er det fylkeskommunens konklusjon at planforslaget er i strid med nasjonale kulturmiljøverdier knyttet til de fredete kulturminnene, middelalderkirken, den listeførte kirken og omgivelsene rundt kirkestedet. Det er også i direkte konflikt med den automatisk fredete gravrøysen (id 73976-1) som ligger innenfor arealformålet Næring/tjenesteyting (N/T).

Plasseringen av det nye bygget er derfor etter fylkeskommunens vurdering i strid med kulturminneloven § 3 som sier at det ikke er tillatt å igangsette tiltak som medfører en utilbørlig skjemming av automatisk fredet kulturminne. Fylkeskommunen viser videre til rundskriv T-2/16, kapittel 3.8 og 3.9. som sier at innsigelse skal vurderes når planforslaget

kommer i konflikt med blant annet listeførte kirker, og landskap der de samlede kulturhistoriske verdiene vurderes å utgjøre en miljøverdi av nasjonal eller vesentlig regional interesse.

Det vurderes også slik at planforslaget er i strid med følgende arealpolitiske retningslinjer for Nordland, jf. Fylkesplan for Nordland kap.8.

8.2. By- og tettstedsutvikling

d) By- og stedsutvikling skal ivareta og bygge videre på viktige kulturhistoriske kvaliteter, stedets karakter og identitet.

8.3 Naturressurser, kulturminner og landskap

f) Kulturminner og -miljø av stor lokal, regional eller nasjonal verdi skal sikres gjennom den kommunale planleggingen som en ressurs og grunnlag for kunnskapsutvikling, næringsutvikling, opplevelse av historisk kontinuitet, stedsidentitet og aktiv bruk.

En plassering av et slikt stort bygg slik det framstår i plankartet vil kunne drastisk endre opplevelsen av kirkestedet og landskapet sett fra sjøen. Fylkeskommunen vurderer at adkomsten til kirkestedet fra sjøsiden, med opplevelsen det gir av landskapet og kirkestedet, også er en svært viktig verdi å ivareta.

Innsigelsen kan vurderes trukket dersom kommunen beslutter å flytte nybygget, arealformål N/T, til alternativ plassering på Korsvollen slik det framgår i alternativstudiens alternativ 3 og 4 og at det vedtas planbestemmelser som sikrer at bygget får en god tilpasning til kulturmiljøet og landskapet. Slike bestemmelsene nå er utformet til N/T vurderes de å ikke sette tydelige nok rammer for et nytt bygg.

Andre merknader

- Kirkestedet, som en helhet, er ikke avmerket med hensynssone H570 i plankartet. Selv om hovedkirken og de andre verneverdige byggene er underlagt et vern i forslag til planbestemmelser bør det komme tydeligere fram i plankartet at all eksisterende bebyggelse på kirkestedet er vernet og/eller fredet.
- Fylkeskommunen ser seg enig i verdivurderingene som er gjort for kirkestedet i konsekvensutredningen, men er kritiske til konklusjonen. Etter vår vurdering er konsekvensene gjennomgående vurdert til å være for lave, og vi vurderer det slik at de planlagte tiltakene vil ha en større negativ konsekvens for kirkestedet enn det konsekvensutredningen konkluderer med. Vi kan heller ikke se at 0-alternativet er vurdert, og ber kommunen vurdere om dette skal utredes før planen sluttbehandles.
- Fylkeskommunen vurderer at den planlagte parkeringen ved hovedkirken er for stor, og at det vil være en fordel hvis denne nedjusteres. Dette vil kunne bedre ivareta kirkestedets kulturmiljøverdier.
- Garasjen på prestegården ligger innenfor gårdshaugen slik den nå er avgrenset. Dette betyr at det må søkes om dispensasjon fra kulturminneloven for å kunne rive garasjen og oppføre en ny bygning på stedet.
- Den fredete gårdshaugen går også inn i område o_KU. På tilsvarende måte som for garasjen må det enten for området o_KU eller for hensynssonen H730 komme tydelig fram at nye tiltak innenfor hensynssonen forutsetter dispensasjon fra kulturminneloven.
- Bestemmelse som omfatter automatisk fredete, arkeologiske kulturminner er falt ut av planen og må tas inn igjen.
- Fylkesvegen: Det reguleres til offentlig vegformål innenfor vegens eiendomsområde og vegen må justeres forbi kirkegårdsmuren.
- Parkeringsplassen o_P legges noe lenger bort fra fv. slik at sikt i kryss opprettholdes.
- Det må settes byggegrense mot veg i område o_KU.

Uttalelse fra Riksantikvaren

Uttalelsen er i sin helhet tatt inn som en del av uttalelsen og innsigelsen fra Nordland fylkeskommune.

- Gildeskål gamle kirke er av svært høy nasjonal verdi og inngår i et særdeles rikt og uberørt kirkested med kirkegård tilbake til middelalderen, vedtaksfredet prestegård fra midten av 1700-tallet, listeført nykirke fra 1888, samt en rekke kjente automatiske fredete kulturminner. Det er dermed liten tvil om at middelalderkirkens omgivelser også er av nasjonal kulturminneinteresse, og er uløselig knyttet til selve middelalderkirken.
- Etter Riksantikvaren vurdering vil både veien og parkeringsplassen være et betydelig inngrep i landskapet som Gildeskål middelalderkirke er en del av, selv om de ikke direkte vil bli synlig i landskapet sett fra kirken. Virkning kan dempes ved å forsterke grønn vegetasjon, det må hjemles i bestemmelsene til planen.
- Foreslått hotell og museumsanlegg vil bli svært synlig og oppleves som et fremmed element i det uberørte kulturmiljøet som kirkestedet er en del av, spesielt sett fra sjøsiden, hvor det direkte oppleves i sammenheng med middelalderkirken dens historiske omgivelser. Riksantikvaren kan vanskelig se at et slikt nybygg kan etableres uten at det oppleves som et markant brudd på det historiske kirkestedet med konsekvenser også for opplevelsen av middelalderkirken. Forslaget om nybygg med hotell og museumsanlegg tar etter Riksantikvarens syn ikke tilbørlig hensyn til Gildeskål middelalderkirke og kirkens omgivelser. Riksantikvaren vurderer at det foreslåtte hotell og museumsanlegget ikke er i samsvar med planforslagets intensjon om å utvikle Gildeskål kirkested på en måte som ivaretar stedet kulturminner/ kulturmiljø og natur- og kulturlandskap. Riksantikvaren ber derfor om at Nordland fylkeskommune reiser innsigelse til planforslaget slik det nå foreligger.
- En ber om at bestemmelsene knyttet til hensynssone H730 og til Grav- og urnelund korrigeres og presiseres.
- Riksantikvaren presiserer at forutsetningen for oppføring av servicebygget var at selve kirkestedet ikke skulle utbygges ytterligere. Det bør hjemles i bestemmelsene at virkningen av det nye servicebygget i forhold til middelalderkirken kan dempes ytterligere ved at eksisterende tre-vegetasjon forsterkes med stedegne trær, dersom det skulle være behov for det. Det vil også gjelde for veg og parkeringsplass bak nykirka.

Kommunedirektørens vurdering:

Innsigelsen

Deler av innsigelsen tas til følge. Område N/T er justert slik at fredet gravrøys (id 73976-1) blir liggende i LNFR-område. Når det gjelder bestemmelsene, så er det sagt at hensynet til kulturmiljø og landskap skal være en premiss for en arkitektkonkurranse, og det er satt begrensning på høyde. Vi har nå supplert bestemmelsene med følgende: *Rammer for arkitektkonkurranse skal utarbeides i samråd med kulturminnemyndigheten.*

Når det gjelder plassering av område N/T (nytt bygg) viser vi til samlet vurdering nedenfor.

Andre merknader

Det går tydelig frem av bestemmelsen til planen at eksisterende bygg ikke kan rives eller nye settes opp uten etter særlig søknad til regional kulturvernmyndighet. Det vurderes derfor som unødvendig å avmerke hele kirkestedet med hensynssone. Dette var ikke gjort i plan som var på høring i 2020 – den gang kom det ikke krav om hensynssone fra Nordland fylkeskommune.

Det er konkludert med at reguleringsplanen ikke utløser krav om konsekvensutredning jf. plan- og bygningsloven § 4-2. Det er likevel gjort en vurdering av konsekvenser av ulike alternativer for adkomst, parkering og plassering av nytt bygg etter krav fra fylkeskommunen. Et 0-alternativ innebærer at dagens løsning opprettholdes, noe som fylkeskommunen som veimyndighet ikke kan akseptere av hensyn til trafiksikkerhet. Målet med reguleringsplanen er blant annet å utvikle kirkestedet til et fyrtårn i kommunens reiselivs- og pilegrimsatsing, noe som vurderes som lite gjennomførbart innenfor rammen av eksisterende plan. Begrunnelsen for revidert plan faller dermed bort og det vanskeliggjør en utvikling av kirkestedet.

Parkering: Dimensjonering av p-plassen bak kirken er gjort ut fra det behovet som er i dag ifm kirkelige- og andre arrangement. Plassen er dimensjonert for 40 biler. En opptelling viser at det ifm konfirmasjoner kan være opp mot 100 biler i området og at det ifm 17. mai arrangement kan være opp mot 50 biler.

Bestemmelser til planen er opprettet/endret i tråd med uttalelse fra fylkeskommunen. Når det gjelder delen av gårdshaugen (vist som hensynssone) som ligger innenfor område o_KU blir denne ivaretatt gjennom bestemmelsene til hensynssonen.

Det er gjort justeringer på plankartet i henhold til uttalelse knyttet til fylkesvegen.

Bestemmelsene til planen er korrigert og presisert i henhold til uttalelsen fra Riksantikvaren

Når det gjelder uttalelsen til Riksantikvaren, vil vi bemerke at Gildeskål kirkested har bebyggelse i en tidslinje fra 1200-tallet og frem til 1950-tallet. Stedets historie strekker deg dermed nesten frem til i dag, der relativt «ny» bebyggelse er å betrakte som en del av det verneverdige kulturmiljøet og som et viktig ledd i stedets historiefortelling.

Et nytt bygg kan, dersom det planlegges på en måte som tar hensyn til kulturmiljøet, tilføre landskapet noe positivt som forsterker det som er der i dag; som spiller vår tid i tidslinjen.

Det vises til at det er gitt tillatelse til å føre opp nye bygg i andre nasjonalt viktige kulturmiljø, blant annet på Alstahaug, Domkirkeodden og ved Urnes stavkirke, der en legger til rette for besøk og kunnskapsformidling.

Samlet vurdering:

Som saksopplysningene viser, er dette en sak som involverer mange interesser av lokal, regional og nasjonal betydning. Gildeskål kommune ønsker å ta vare på, og utvikle Gildeskål kirkested på en måte som ivaretar stedets kulturminner/kulturmiljø og natur- og kulturlandskap. Kommunen ser at stedet har et stort potensial for at flere kan få oppleve attraksjonen; middelalderkirka og kulturmiljøet rundt den, samt det særlig vakre landskapet ved kirkestedet.

Kulturminner har verdi for nålevende og kommende generasjoner – og da er det viktig å forvalte dem på en måte som også vekker interesse og nysgjerrighet. Dette forutsetter at kulturminner og kulturmiljø skjottes og formidles. Ved å legge til rette for mer aktivitet i tilknytning til Gildeskål kirkested, vil vi kunne trekke flere folk til stedet, noe som vurderes som positivt både med tanke på formidling av kulturhistorie og verdiskaping i form av arbeidsplasser. Vi anser at dette er i tråd med kulturminnelovens formål som bl.a. er å *ivareta disse ressurser som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet.*

Gildeskål kommune er opptatt av at attraksjonen ikke skal forringes, men ivaretas og utvikles på en måte som fremmer ny interesse.

Det er viktig å ha med seg at kirkestedet har en levende og aktiv menighet, med gudstjenester, dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelser. I tillegg benyttes kirkebygget til konserter og andre arrangement. Det er derfor helt nødvendig å få en god adkomst og parkering – så nært opp mot kirkebygget som mulig uten at dette går på bekostning av stedets verdi. Det skal være mulig for alle å ta del i kirkens aktiviteter uavhengig av alder og funksjonsnivå. I dag er det tidvis kaotiske trafikale tilstander i forbindelse med høytider og arrangement i kirka.

I forslaget som nå foreligger får vi adkomst og parkering bort fra selve kjerneområdet mellom de to kirkene. I dag er det biltrafikk og parkering i «smørøyet» av Gildeskål kirkested. Det vurderes som en stor kvalitet i planforslaget at parkering legges nord og øst for nykirka, samt at biltrafikk gjennom området fjernes og erstattes av adkomst og parkering som blir mindre synlig fra kirkestedet.

I tillegg til forslaget om parkering bak kirka, planlegges det parkering i nærheten av fylkesvegen for å ta toppene samt parkering for buss.

Nordlandsmuseet planlegger et museumsbygg i tilknytning til kirkestedet. Dette vil bli et stort løft for kommunen og på en betydelig måte øke fokuset på vår forhistorie, og gi helt nye muligheter for formidling. Nordlandsmuseet har full forståelse for de ulike faglige vurderinger knyttet til lokalisering av nytt bygg, samt Gildeskål kommunes behov for å legge til rette for et så sterkt prosjekt som mulig. Ut fra stedets potensiale for opplevelsesdesign og driftsmessige fordeler, vil en mest mulig «kompakt» løsning mellom et nytt museumsbygg og kirkestedet gi en fordel i utviklingen av et komplett opplevelsesområde. Nordlandsmuseet tar i sin vurdering ikke stilling til kulturvern hensyn i det aktuelle området.

Dersom kirkestedet skal bli et fyrtårn i kommunens reiselivssatsing, er det behov for et overnattingstilbud og spisested. Det er naturlig å tenke et bygg som både rommer museum og har en hotellfunksjon. Det planlegges for et kompakt anlegg, der adkomst og parkering sees i sammenheng med kirkas behov. Det vil redusere arealbehovet og sette et mindre fotavtrykk i et verdifullt kulturlandskap. Et kompakt anlegg vil også gjøre det mulig å bruke ressurser på en god måte i en driftsfase. Nordlandsmuseet ser på en kompakt løsning som det beste da det driftsmessig er ønskelig at hele kirkestedet utvikles til et opplevelsesrom.

Vi viser til at det er gitt tillatelse fra kulturminnemyndighetene til å sette opp bygg for formidling i bevaringsverdige kulturmiljøer andre steder i landet, blant annet på Alstahaug (Petter Dass museum), på Domkirkeodden i Hamar og ved Urnes stavkirke.

Statsforvalteren ber oss legge arealøkonomiske prinsipper til grunn, og planforslaget som nå foreligger er det alternativet som gir minst fotavtrykk samlet sett.

Vurdering av konsekvenser for kulturmiljø og landskapsbilde

Det vises til konsekvensutredning utarbeidet av Henning Larsen datert 24.06.22.

Anbefalingen fra landskapsarkitekt er å gå videre med alternativ 1, som vurderes å ha liten negativ konsekvens for kulturmiljø og landskapsbilde. Alternativ 2 og 3 vurderes å ha liten til middels negativ konsekvens, mens alternativ 4 har middels negativ konsekvens.

Begrunnelsen for anbefaling av alternativ 1 er at adkomstveien legges sør for Tiendboækra og vil således ikke krysse denne. Det er god avstand til de mest sentrale delene av kulturmiljøet ved kirkebyggene. En unngår også inngrep på Korsvollen.

I alternativ 2 (og 4) vil adkomstveien krysse Tiendbodækra ved kirkegårdsmuren og det er behov for en skjæring/fylling i den bratte lia på vestsiden. Dette vil gi større fysiske og

visuelle terrenginngrep i form av skjæringer og fyllinger i fjell og løsmasser enn alternativ 1, men er fullt mulig å gjennomføre i henhold til veinormalen.

Kommunedirektøren ønsker at utviklingen av Gildeskål kirkested skal skje på en skånsom måte med minst mulig negative konsekvenser for kulturmiljø og landskap. Samtidig er det kommunen som står ansvarlig for realisering av prosjektet gjennom investering og drift.

Alternativ 1 er ca. 130 m lengre enn alternativ 2. Det betyr at den blir dyrere å bygge, drifte og vedlikeholde. Det betyr også at det i tillegg må bygges og driftes en gangvei fra parkeringsplassen ved fylkesvegen til kirkestedet for de som må parkere ved fylkesvegen. Bygging og drift av ekstra gangvei gir ekstra kostnader.

Etter kommunedirektørens vurdering ligger alternativ 2 fint i terrenget, den vil være lite synlig både fra fylkesveien og fra sjøsiden. Veggen er regulert smalere akkurat der den krysser Tiendeboækra for å redusere inngrepet. Ved bygging av veien må det legges stor vekt på etterbehandling av terrenget slik at veien blir minst mulig synlig.

Alternativ 1 gir en slakere stigning opp til parkeringen ved kirka, men vil krysse kirkestien og veien vil ligge nær strandsonen; begge deler anses som uheldig.

Gjennomføring av prosjektet, med bygging av ny adkomstvei, parkeringsplasser og medfinansiering av museumsbygg er et svært stort økonomisk løft for kommunen. Skal det la seg gjennomføre, er det viktig å velge løsninger som ikke belaster budsjettene unødige. Det er viktig å tenke drift og vedlikehold; ikke bare investeringskostnader. Alternativ 2 fjerner behovet for å bygge en ekstra gangvei. Ulempen ved å legge veien nær opp til kirkegårdsmuren, kan reduseres ved å gjøre terrenginngrepene så skånsomt som mulig, og vektlegge beplantning og revegetering.

Siktlinjen fra gammelkirka og ned mot Tiendeboækra og sjøen vil endres som følge av ny adkomstvei, men kommunedirektøren mener alle fordelene med en kortere vei må veies opp mot at siktlinjen forstyrres. Utfra en helhetsvurdering er det kommunedirektørens vurdering at den fineste utsikten på kirkestedet er mot vest og nord, og ikke ned mot sjøen ved Tiendeboækra. Ved å få bort bilkjøringa mellom kirkene vil helhetsopplevelsen av området med de to kirkene med prestegården og de gamle stabburene, bli mer uforstyrret og høyne kvaliteten på området.

Helhetsopplevelsen av området, samt driftsøkonomiske hensyn er grunnen til valgt plassering av det nye bygget som er tenkt å huse museum, pilegrimssenter og overnatting med møterom og restaurantfasiliteter.

Bygget legges ned i terrenget for å i minst mulig grad virke forstyrrende i selve «indrefileeten» av opplevelsesområdet. Ved å legge flere funksjoner under samme tak reduseres fotavtrykket i natur- og kulturlandskapet og det gir store samdriftsfordeler.

Gildeskål Kirkested blir et av nøkkelstedene på den nye Hålogalandsleia som blir Nord-Norges bidrag i det nasjonale og internasjonale pilegrimsnettverket St.Olavs Way. Gildeskål kommune ønsker å være vertskap med pilegrimssenter som fordrer mat- og overnattingstilbud i området.

Et nytt museumsbygg hvor gjenstander så store som kirkebygg og dertil hørende kulturlandskap, bør ha en nærhet til det som skal formidles.

Når det gjelder den kommersielle delen hvor prosjektet må ut etter privat kapital for finansiering, er en optimal beliggenhet nødvendig for å tiltrekke seg investorer til området. Det antas at både museum, hotell og pilegrimssenter vil oppleve planens forslag til plassering som optimalt både for drift og opplevelse for besøkende.

Plassering av bygg på Korsvollen (alternativ 3 og 4 i alternativstudien) ansees som mindre aktuelt og attraktivt. Bygget vil bli mer synlig fra kirkestedet da det må bygges i høyden for å tilby utsikt og dermed en god opplevelse for besøkende. Av samme grunn er det behov for omfattende skjøtsel av skog i området. Å plassere et bygg såpass langt fra attraksjonen vil medføre en langt mer tungvint drift av hele opplevelsområdet.

Styringsgruppa for kirkestedprosjektet har i møte den 18.10 anbefalt å gå videre med alternativ 2. Styringsgruppa har tidligere uttalt at de vektlegger viktigheten av nærheten til anlegget, samt at det er fokus på drift/ansatte. Alt må være kompakt for å unngå to separate opplevelser. God plass utenfor kirketrappa er viktig.

Ut fra vurderingene ovenfor anbefaler kommunedirektøren å gå videre med alternativ 2 til tross for at det foreligger innsigelse fra Nordland fylkeskommune.

Endringer etter høring:

- Omfanget av turstier i planområdet er redusert; tursti gjennom kulturminne i nord og gjennom verneområde i sør er tatt ut av planen. Bestemmelsene til planen er supplert for å ivareta hensynet til landskap og terreng på en bedre måte i forbindelse med anleggelse av turstier i området.
- Gårdshaugen ved presteboligen har fått justert geometri etter innspill fra Nordland fylkeskommune.
- Område N/T er blitt tilpasset nærliggende kulturminne (H730_7).
- Geometri for fylkesveg er flyttet slik at den ligger innenfor Nordland fylkeskommunens eiendomsgrenser, og slik at den ikke berører middelalderkirkegården.
- Annen veggrunn knyttet til fylkesvegen avgrenses av fylkeskommunens eiendom.
- Det er satt byggegrense for område o_KU.
- Parkeringsplassen ved fylkesvegen er blitt flyttet 2 meter mot vest for å bevare friskt.
- Bestemmelsene til planen er korrigert og supplert etter innspill fra Nordland Fylkeskommune og Riksantikvaren.
- Det er tatt inn i bestemmelsene at matjord skal tas vare på i anleggsperioden.

Konklusjon:

Kommunedirektøren anbefaler at reguleringsplan for Gildeskål kirkested vedtas. De negative konsekvensene dette får for kulturmiljø og landskap anses å være akseptable i forhold til de positive konsekvensene en realisering av prosjektet vil medføre; både for kommunens satsing på kirkestedet i reiselivssammenheng, men også for formidling av kulturhistorien gjennom bruk, aktivitet, forvaltning og tilrettelegging for et fortsatt levende kirkesamfunn/menighet.

Det foreligger innsigelse fra Nordland fylkeskommune til reguleringsplanen. Siden innsigelsen knytter seg til en klart avgrenset del av planen (område N/T – næring- og tjenesteyting), kan kommunestyret vedta at de øvrige delene av reguleringsplanen skal ha rettsvirkning jf. plan- og bygningslovens § 12-13.